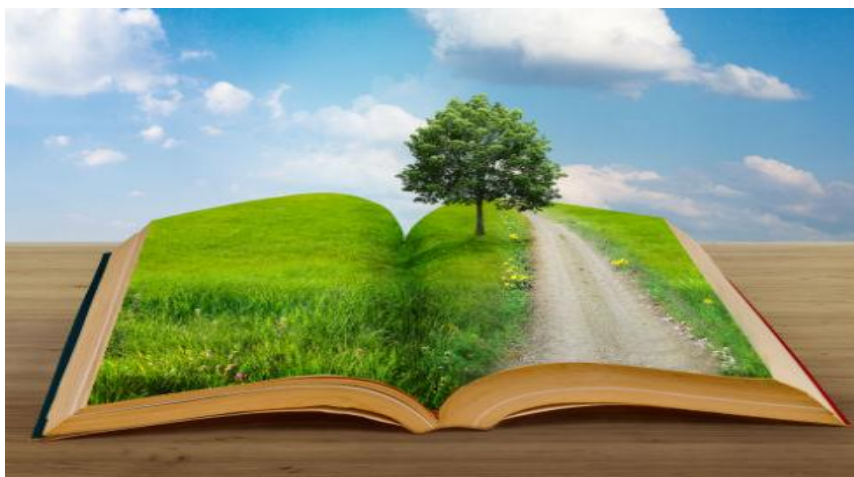

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ФІЛОСОФСЬКІ ОБРІЇ СЬОГОДЕННЯ

Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції

Херсон – 2019

Ємельяненко Г.Д. АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ДУХОВНОГО САМОЗДІЙСНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ФІЛОСОФІЇ С. К'ЄРКЕГОРА	59
Жарких В.Ю. ИСТИНА И ЛОЖНОСТЬ В ВИРТУАЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ.....	61
Zagorulko R.V., Teterina V.V. OBJECTIVES OF EDUCATION IN THE CONTEXT OF CULTURE	62
Зик О.І., Костючков С.К. ФІЛОСОФСЬКА КУЛЬТУРА СТУДЕНТА СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИШУ	64
Камінська М.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	67
Камінська М.О., Фостик П.П. ПОНЯТТЯ ГЕРМЕНЕВТИКТ ЯК НАУКИ	69
Каранфілова О.В., Засухіна М.О. ФІЛОСОФІЯ АРХІТЕКТУРИ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ ОСВІТИ.....	71
Каранфілова О.В., Боднарюк Д.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У БЛАГОУСТРОЇ ВІДКРИТИХ ПРОСТОРІВ УРБАНІСТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	73
Карнаушенко А.С. СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ ДЕРЖАВОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕОРЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ.....	75
Кириченко Н.В., Боліла С.Ю. СУЧАСНІ ЗАСОБИ ДІЛОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ПРАВОВИХ РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ	76
Коваленко А.Г. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ В ЛІРИЦІ МИКОЛИ ЗЕРОВА	79
Ковальов Ю.В. СВІДОМІСТЬ В КОНТЕКСТІ ВІДНОШЕНЬ ЛЮДИНИ ДО СВІТУ	81
Ковтун В.А. МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	84
Колотило М.О. СУЧАСНИЙ УНІВЕРСИТЕТ: РУХ ПО ЕКСПОНЕНТІ	87
Костючков С.К. КОСМОГОНІЧНИЙ ДАРВІНІЗМ: ФІЛОСОФІЯ ЕВОЛЮЦІЇ ВСЕСВІТУ	89
Кривицька Є.О. ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	92
Кругляк М.Е. ПОГЛЯД НА РЕЛІГІЮ У ТВОРЧОСТІ ЕРІКА-ЕММАНЮЕЛЯ ШМІТТА	94
Кузнєцов В.І. БАГАТОВАРІАНТНІСТЬ РОЗВИТКУ СИСТЕМ НАУКОВОГО ЗНАННЯ	96
Кучеренко А.А. МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВИХОВНИЙ ІДЕАЛ	99
Литвинчук О.В. ГУМАНІТАРНЕ МИСЛЕННЯ В ПОШУКАХ ІДЕНТИЧНОСТІ	101
Лишевська В.М., Шаповал С.І. ОСОБЛИВОСТІ ІНОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАНІ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	103
Любенко О. І., Кривий В.В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА У СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	107

НАУКА ЯК ДЕТЕРМІНАНТ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

Серед факторів, відповідальних за формування історичної пам'яті, перш за все, слід назвати освіту, мистецтво та літературу, а також засоби масової інформації. Причому, освіта, зокрема, історичні дисципліни, не дає забути пам'ятні дати далекого і не дуже далекого минулого, мистецтво і література відображають як минуле, так і сьогодення, що йде в минуле. Засоби масової інформації, фіксуючи сьогодення, сприяють відбору того, що необхідно пам'ятати.

Можливо, до зазначених факторів слід було б додати релігію і побутовий досвід. Але релігійна пам'ять занадто специфічна і вибіркова, і в загальнолюдську або національну пам'ять звідти потрапляє не так багато подій і героїв. Побутовий досвід швидкоплинний і не має спеціальних засобів фіксації, за винятком, хіба що усних оповідань. Тому наступне покоління пам'ятає лише побутові історії, які не завжди узгоджуються з тим, що «пам'ятають» освіта, література і мистецтво, через що і витісняються останніми. Та й самі очевидці через деякий час пам'ятають не стільки те, що бачили і пережили, скільки те, що про це прочитали, подивилися, прослухали в кінофільмах, романах, підручниках, газетах тощо.

На перший погляд здається, що відбір того, що слід пам'ятати як історичні знакові події, виробляє сам індивід. Однак він схильний до впливу тих вищеназваних феноменів, які формують історичну пам'ять. Особливо це проявляється при неоднозначних оцінках діяльності тих чи інших ветеранських товариств, організації та проведенні меморіальних виставок або ювілеїв знакових подій, нових документів про історичне минуле [1; 4]. Зокрема, на пострадянському просторі історична пам'ять пов'язується зі святкуванням всіляких державних ювілеїв або спробами вироблення певної об'єднуючої ідеології, або проблемою національної ідентичності.

Той відбір в історичну пам'ять, який здійснюють освіта, мистецтво укупі з літературою і ЗМІ прямо або побічно детермінований наукою, насамперед історичною [2], хоча він і коригується безліччю позанаукових чинників. Але історичне знання не є монолітним. У ньому наявні як мінімум дві фундаментальні парадигми.

Перша парадигма співвідносить історичне знання з виховними цілями, які обумовлені ідеологічними і політичними орієнтирами. В цьому випадку, навіть при прагненні до неупередженості, нерідко переважає суб'єктивність інтерпретацій і відхід від об'єктивності. Саме дана парадигма вимагає від історика зберігати і поповнювати історичну пам'ять крізь певну ідеологічну призму. У цьому плані цікаво, що аж до XIX століття історичні праці припускали обов'язкове використання художнього виразного стилю [7, с. 108-109], який безпосередньо співвідносився з ідейно-виховним чинником. Навіть в працях найбільших німецьких істориків XIX ст. Л. фон Ранке та І. Г. Дройзена, які багато зробили для утвердження наукових критеріїв в історичному знанні, для становлення наукового підходу в історії (тобто для затвердження другої парадигми) історія не стільки знання про деякий об'єкт, скільки засіб самопізнання і розвитку особистості.

З розвитком історичної дисципліни її цілі починають істотно відрізнятися від ідеологічних і виховних завдань, вона нерідко вступає в протиріччя з тими фрагментами історичної пам'яті, які сформувалися позанауковими факторами. Такі цілі характерні для другої парадигми, що визначає науковий підхід до історії.

Друга парадигма історичного знання сформульована науково орієнтованими дослідниками. Хоча окремі її елементи, наприклад, ідея причинно-наслідкових закономірностей і детермінізму в історії, виникли раніше, проте афоризм Г. де Моно «Ми не піднімаємо ніякого прапора» [8, с. 75] характеризує усвідомлену і всеосяжну відмову від ідейно-політичної, націоналістичної, партійної упередженості. При цьому історик може бути і патріотом, і прихильником тих чи інших політичних доктрин, але не на шкоду науково орієнтованій історії.

не змігши дати відповідь на виклик технологічного прогресу, не витримали конкуренції зі сторони маловідомих на той час Facebook, Apple, Android, Instagram і фактично зникли зі світового ринку мобільної телефонії та фотозйомки. Сучасні університети відчувають на собі наступальний тиск зі сторони таких освітніх агентів як масові онлайн-курси на кшталт edX чи Coursera, що є яскравими представниками експоненційних організацій, а тому лише інкорпорувавши технологічний фактор в організаційну та змістовну складові власної діяльності, ці класичні заклади освіти продовжать свій рух.

В основі діяльності класичної експоненційної організації є орієнтація на динамічність, інтелект, мінімізацію людських ресурсів, інформаційні технології, що дають можливість запропонувати товар, послугу якомога більшій аудиторії. Організації цього типу усвідомлюють той факт, що зміни є єдиною константою у сучасному світі, а тому здатність адаптуватися до них, з однієї сторони, і працювати з перманентно оновлюваною інформацією, з іншої, є надійним інструментом їх розвитку. У випадку з університетами, на наш погляд, доцільно звертати увагу на зростання ефективності навчального процесу в умовах перманентних змін в змісті навчального та наукового матеріалу, а також на розробку гнучкої організаційної структури закладу освіти та системи його комунікації із зовнішнім середовищем. Доцільним є максимально можливе представлення результатів наукової та освітянської діяльності у віртуальному просторі; відмова від формування та підтримання нераціонально громіздких штатів кафедр та факультетів на користь формування таких педагогічних колективів, що через фактор масовості не будуть втрачати власну інноваційність і гнучкість, властиві для кожного педагога поодиноці.

Експоненційний розвиток стосовно організацій передбачає занурення у життя суспільства, що одразу вказує на кілька аспектів їх діяльності: максимально можливу участь у вирішенні наявних суспільних проблем на національному та світовому рівнях (залучення до соціальних, екологічних проєктів, зокрема), а також присутність організації у віртуальному просторі з метою розвитку і підтримання комунікаційного каналу зі світом. Стосовно університетів, мова йде про імплементацію цих положень до змісту їх діяльності, що для лівової частки вітчизняних університетів лишається нагальною проблемою.

Пошуки прийнятних моделей сучасних університетів є актуальним питанням порядку денного університетської освіти у світі, та в Україні зокрема. Представлені у даному тексті аспекти експоненційної моделі організації у її стосунку до університету не вичерпують собою весь їх наявний перелік, а тому дослідження можливості імплементації цієї моделі в тій чи іншій мірі до закладів вищої освіти триватиме.

Література

1. Исмаил С. Взрывной рост. Почему экспоненциальные организации в десятки раз продуктивнее вашей (и что с этим делать) / С. Исмаил, М. Мэлоун, Ю. ван Геест. – Москва: Альпина Паблицер, 2017. – 394 с.
2. Україні потрібно відійти від концепту національного університету [Електронний ресурс]: [інтерв'ю з радником Міністра освіти і науки України М. Винницьким / підгот. О. Левантович]. – Назва з екрану. - Режим доступу: <https://theukrainians.org/mykhailo-vynnytskyi/>. – Дата звернення: 16.11.19.

Костючков С. К.

Херсонський державний університет (Україна)

КОСМОГОНІЧНИЙ ДАРВІНІЗМ: ФІЛОСОФІЯ ЕВОЛЮЦІЇ ВСЕСВІТУ

В усі періоди розвитку земної цивілізації питання створення Всесвіту, його масштабів, хронопросторової континуальності, фінальності або інфінітивності – шукали відповіді з боку найвидатніших мислителів кожної історичної епохи. Одвічними є питання: звідки та яким чином з'явилося все те, що існує навколо? Якими законами керується той механізм (якщо він є), завдяки якому, за словами Шекспіра, «весь світ обертається»? Чи є Всесвіт явищем перфектним, утвореним кимось «раз і назавжди», або він еволюціонує під впливом непізнаних людиною закономірностей, обставин і чинників? Як виникло життя на Землі, чи є воно феноменом граничним або афілійованим із вічним Універсумом; чи можливе життя на інших небесних тілах Всесвіту та як буде (якщо буде) земна людина комунікувати з представниками інопланетного розуму? Звідки на нашій планеті з'явився *Homo sapiens*, чи є в нього майбутнє та яким буде його роль у процесі подальшого світорозвитку? Актуальність зазначених питань у XXI столітті

зумовлено потребою пошуку нових підходів до аналізу, зокрема, ключових сюжетів картини творення світу з урахуванням новітніх філософських і наукових дискурсів. Перед філософами і дослідниками в галузях природничих наук – фізиками, біологами, астрономами, постало завдання ґрунтовного переосмислення світоглядних позицій, що фундується на століттями акумульованих природничо-наукових постулатах. Подібне переосмислення, як бачиться, є результатом рефлексії на новітні знання людини щодо світу і Всесвіту, які в умовах сучасності потребують широкої, докорінної ревізії. Роздуми філософів призвели до генерування принципово нових світоглядно-моральних, гуманітарно-духовних та аксіологічно-культурних ідей щодо бачення нової архітектури сучасного наукового знання щодо обмеженого безпосереднім спостереженням світу і нічим не обмеженого Всесвіту. Традиційно філософія має на меті спроби пояснення вічного з позицій сьогодення, створення раціональними засобами максимально узагальненої картини світу та встановлення місця і ролі людини у Всесвіті. Сучасна філософія має, серед інших завдань, завдання більш тісної імплікації з науковою проблематикою, в епіцентрі якої – інтенція до створення цілісної картини світу, покликаної слугувати людині для орієнтації в цьому світові у відповідності до моральних імперативів, духовних запитів та ціннісних преференцій. Втім, філософія не прагне узурпувати «прерогативні» позиції науки, не намагається корегувати її умовиводи; вона діє в речіщі генералізованої конгеніальності – прагне зайняти світоглядну та ціннісно-орієнтуючу позиції розгляду процесів і явищ, у сутність яких прагне заглибитися людина-дослідник. Завдання філософії постає в тому, щоб своїм «віщим оком» постійно бачити й, відповідно, орієнтувати науку на систему об'єктивних зв'язків, утворюючих простір людського буття і людського знання; іншими словами, філософія виконує прогностичну, орієнтувальну й конвергуючу роль відносно корпусу природничих наук. Втім, ані філософія, ані релігія, ані наука, ані мистецтво протягом століть не створили універсального пізнавального інструментарію, застосування якого дозволило б розглядати Всесвіт у всій його багатовимірності, поліформатності й невичерпності.

Чим більше людина пізнає Всесвіт, тим більше вона схиляється перед його безмежною величиною, красою та досконалістю; варто тільки уявити – якщо б елементарні частки ініціально були б мінімально відмінними від наявних – зовсім іншими були б фундаментальні закони природи, життя могло б і не виникнути, а відтак – під великим питанням і факт появи на планеті Земля мислячих істот, діяльність яких так змінило за тисячоліття обличчя самої планети! Звернення до теми Всесвіту як естетичного символу обумовлено протиріччями, що закономірно виникають у доволі широких межах самого трактування Всесвіту в контекстах природничих і богословських наук, філософії та культури, формуючи розгорнуту галерею «вічних образів» Прекрасного, Безмежного й Непізнаного. Вже в епоху Античності мислителі об'єднували Всесвіт (Космос) і Красу, при цьому естетичні мотиви античної філософії були тісно пов'язаними з міфологічним світоглядом; формування наукового знання в Стародавній Греції було активізовано натурфілософським осмисленням світу, а синкретизм (цілісність) філософського знання обумовлював розуміння природи як єдиного цілого, побудованого із взаємопов'язаних і взаємозалежних компонентів. У світоглядній традиції античного світу Космос не тільки був населеним живими істотами різного рівня організації, але й сам набував змісту живого створіння. Адже наш космос, писав Платон в «Тімеї», прийнявши в себе смертні й безсмертні живі істоти та наповнивши себе ними, став видимою живою істотою. Однак навіть серед класичних авторів, підкреслюють сучасні дослідники [2], існували ґрунтовні протиріччя: онтологія та космогонія давньогрецьких атомістів були протилежними платонівським. У подальші століття онтологічні та космологічні контексти щодо походження видів ніколи не існували в консенсусному просторі; й сьогодні продовжуються дискусії відносно «вічних» питань – про випадковість, порядок, необхідність та цілі в земній природі й ширше – в усьому Всесвіті.

Концепція цілісної картини світу природно трансформувалася в абстрактну – філософську – модель, яка дає допитливому розуму можливість зрозуміти внутрішні закономірності саморозвитку Всесвіту; при чому поняття картини світу, знаходячись поза сферою природничих наук, містить у собі положення щодо дискретності, системності й структурності Всесвіту та є, по суті, поняттям природничим. Аналогізуючи об'єкти Всесвіту з живими істотами, мислителі, спираючись на потужний пул наукового знання XIX – XX століть, прийшли до висновку щодо

еволюції структурних елементів Всесвіту: зірок, туманностей, квазарів, планет, одна з яких – Земля, стала колыскою розумного життя. Видатний український дослідник В. Вернадський [1] вважав діяльність усієї сукупності живих організмів та людської спільноти потужною геологічною силою; в своїх творах мислитель наголошував на тому, що біосфера неодмінно переходить у новий якісний стан – ноосферу або сферу розуму. Модель, запропонована Вернадським, принципово по новому демонструє стан Всесвіту, обґрунтовує положення щодо того, що концепт «простір – час» має власний об'єктивний початок та, відповідно, свій закономірний кінець: Всесвіт або загине в гравітаційному колапсі або «речовина – випромінювання» буде піддано дисипації в «просторі – часі», який буде постійно й нескінченно розтягатися.

Теоретичні розвідки В. Вернадського набули подальшого розвитку у наукових пошуках сучасних дослідників проблем Всесвіту, зокрема – його еволюції. Космогонічний дарвінізм – саме таку назву отримало вчення сучасного американського фізика-теоретика Лі Смоліна, автора фундаментальних творів «Життя Космосу», «Три шляхи до квантової гравітації», «Проблеми з фізикою», «Що таке час?» та інших. Космогонія вивчає, як відомо, Всесвіт у контексті джерел його генези, але до чого тут дарвінізм, як вчення про походження та розвиток видів рослин і тварин шляхом штучного добору? Залишимо поза увагою даного контексту сучасний стан дарвінізму, який активізував появу цілої плеяди альтернативних теорій, як традиційних – ламаркізму, номогенезу, ортогенезу, сальтаціонізму, так і відносно нових – нейтралістської теорії еволюції, теорії переривчастої рівноваги, інформаційної теорії біосфери тощо. Пристосованість рослин і тварин до умов навколишнього середовища не були логічно пояснюваними до появи теорії Дарвіна (як би ми не ставилися до неї сьогодні); еволюція Всесвіту також потребує своєї теорії – заявив Лі Смолін. За Дарвіном, живі організми піддаються невизначеній спадковій мінливості, в межах виду з'являються особини, «оснащені» ознаками, які роблять їх непристосованими до умов середовища; відтак – природний добір безжально елімінує такі особини, а в інших випадках, відповідно до зовнішніх умов – призводить до розквіту «оптимізованих» популяцій. Лі Смолін є автором ідеї «розмноження всесвітів» або теорії космологічного (все ж таки, на нашу думку, космогонічного) природного добору. Його ідея полягає в тому, що всесвіти є множинними, вони розмножуються подібно до живих істот, піддаються мінливості, відтак – філіальний всесвіт може відрізнятись від патріального за рядом ознак. Учений наполягає на існуванні такого собі космогонічного відбору, який діє на кшталт дарвінівського в живій природі: «непридатні» всесвіти зникають, а «озброєні» комплексом оптимізуючих ознак – залишаються та еволюціонують. Для того, щоб матеріальний всесвіт «породив» інший, необхідною є наявність особливого органу, відповідального за «розмноження». Роль таких органів американський учений відводить чорним дірам – особливим просторово-часовим областям із надзвичайно потужним гравітаційним тяжінням, подолати яке не можуть навіть об'єкти, що рухаються зі швидкістю світла. Саме чорна діра є свого роду ембріоном всесвіту, хоча й залишається невирішеним цілком питання щодо подальшої долі патріальних, ініціальних всесвітів. Лі Смолін зауважує, що у підсумку космогонічного природного добору всі народжені всесвіти не відрізняються один від одного, отже – наш Всесвіт такий самий, як інші? Де ж різноманіття форм, яким характеризується світ живих організмів планети Земля? В подібному контексті «космогонічний дарвінізм» певним чином йде врозріз відносно теорії еволюції в класичному її вигляді: біологи стверджують, що еволюція має результатом багатоманітність форм, причому таких, які безумовно систематизуються – адже їх поєднує генетична спільність. На захист своєї теорії Лі Смолін висуває положення про невизначену мінливість елементарних часток, яка саме і є джерелом розмаїття новоутворених всесвітів. Опоненти Лі Смоліна, погоджуючись із ним у сенсі прямої залежності між кількістю чорних дір та ступенем активності творення світу, підкреслюють необґрунтованість перенесення законів розвитку живої природи на об'єкти Всесвіту. Для живих організмів характерною є боротьба за існування, цілком пояснювана обмеженістю ресурсів, життєвого простору тощо, але боротьба за існування серед новонароджених всесвітів вбачається очевидним нонсенсом. Всесвіти не реагують на зовнішні подразники, між ними немає (принаймні, за даними сучасної науки) обміну речовинами, енергією, інформацією, відсутній дефіцит харчових ресурсів, територій та інших обмежуючих факторів. Дійсно, прямолінійні аналогії біологічних об'єктів і космічних тіл навряд чи є коректними, але

варіабельність теорії еволюції робить можливим процес вироблення єдиного когнітивного патерну, алгоритму пізнання реальності. Подібний універсальний алгоритм цілком припустимо використовувати для будь-яких небіологічних об'єктів.

Теорія космогонічного дарвінізму намагається пояснити, чи є незмінними закони фізики та наскільки вони є істинними, чи можна зрозуміти Всесвіт як єдину систему, як дещо більше, ніж суму його частин? Актуальною вбачається нова космологічна картина, яка б містила нові композиційні рішення, новий колорит і нові сюжети. У книзі «Життя Космосу» Лі Смолін підкреслює: «Докази цієї нової картини космології виходять із декількох відмінних напрямів і джерел. Перш за все, це нова інформація щодо організації всесвіту, яку астрономи і космологи отримують в останні часи. Крім простого факту, що всесвіт розвивається та змінюється, ми з'ясовуємо, що живемо у світі, який є набагато динамічним, набагато більш складним структурно, ніж ми раніше уявляли. Більш того, ми зараз стикаємося зі спостереженнями, які, за умови, що нинішні теорії є достовірними, розширяють наш погляд на всесвіт до значних частин його, які можна бачити, а також початку його від самого початку. Астрономія починає робити те, про що тільки могли мріяти попередні покоління вчених, про те, щоб дати нам уяву про весь всесвіт» [3, с. 12].

Сучасна людина все уважніше і допитливіше вдивляється в майбутнє, вона вже не може не замислюватися над проблемою свого місця на планеті та місця планети у Всесвіті, але без ґрунтового знання людина нездатна керувати навіть самою собою в сучасному світі. Філософські роздуми про себе, про оточуючий світ в найвеличніших його проявах, дають можливість *Людині розумній* теоретично пояснити нелогічну логіку матерії, із якої побудовано живу і неживу природу, космічні тіла, планетні системи, нарешті сам Всесвіт, який або є явищем, утвореним «раз і навічно», або таким, що еволюціонує під впливом непізнаних людиною закономірностей та механізмів. Чи є майбутнє у теорії космогонічного дарвінізму – питання відкрите, відповіді на нього почнуть з'являтися вже в недалекому майбутньому.

Література

1. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста / В. И. Вернадский. – М.: Наука, 1988. – 520 с.
2. Hodge M. J. S. Before and After Darwin: Origins, Species, Cosmogonies, and Ontologies / M. J. S. Hodge. – Abingdon: Routledge, 2019. – 362 p.
3. Smolin L. The life of the cosmos / L. Smolin. – N. Y. Oxford University Press, 1997. – 358 p.

Кривицька Є. О.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (Україна)

ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Філософія соціальної роботи – ідеологія соціальної діяльності, основою якої є цінності та ідеали, що еволюційно сформувалися у процесі діяльності; колективне уявлення об'єднаних певними знаннями, єдиними вимогами до своєї професії людей стосовно суспільних і професійних принципів, норм, цінностей.

Соціальна робота як наука і навчальна дисципліна сформувалась на межі філософії, соціології, психології, педагогіки, що визначає її інтегративний, міждисциплінарний характер. Вона характеризується розмаїттям форм знання: емпіричні факти, події та їх опис, систематизація, закономірності й тенденції; принципи і методи досягнення поставлених цілей; гіпотези, системи поглядів, що різняться типом і ступенем спільності тощо. Вони організуються у єдину науку завдяки фундаментальним основам філософським ідеям і принципам.

Філософія є формою суспільної свідомості, спрямованою на формування світогляду, системи ідей, поглядів на світ і місце людини в ньому. Загальнотеоретичні положення філософії відіграють роль методологічної основи при вирішенні окремих питань соціальної роботи на науковому рівні. Предметом вивчення при цьому є соціальні відносини, що функціонують у соціальній сфері суспільства і розглядаються у контексті всієї сукупності суспільних відносин, у тому числі